

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

DATGANIAD YSGRIFENEDIG GAN LYWODRAETH CYMRU

TEITL Rheoliadau Cynhyrchion Amaethyddol, Bwyd a Diod (Diwygio etc.) (Ymadael â'r UE) 20

DYDDIAD 23 Hydref 2020

GAN Rebecca Evans AS, Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd

RhS30C – Hysbysiad mewn Perthynas ag Offerynnau Statudol a wnaed gan Weinidogion y DU mewn meysydd datganoledig o dan Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018 na osodwyd gerbron y Senedd.

Rheoliadau Cynhyrchion Amaethyddol, Bwyd a Diod (Diwygio etc.) (Ymadael â'r UE) 2020

Y gyfraith sy'n cael ei diwygio

Deddfwriaeth Ddomestig

Rheoliadau Diodydd Gwirodol 2008

Rheolau Trefniadaeth y Tribiwnlysoedd (Tribiwnlys yr Haen Gyntaf) (Y Siambr Reoleiddio Gyffredinol) 2009

Rheoliadau Gwin 2011

Y Rheoliadau Cynlluniau Ansawdd (Cynhyrchion Amaethyddol a Bwyd)

Rheoliadau Marciau Masnach (Diwygio etc.) (Ymadael â'r UE) 2019

Rheoliadau Bwyd a Ffermio (Diwygio) (Ymadael â'r UE) 2019

Rheoliadau'r Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (Diwygio) (Ymadael â'r UE) 2019

Rheoliadau Bwyd a Diod, Meddyginiaethau a Gweddillion Milfeddygol (Diwygio etc.) (Ymadael â'r UE) 2019

Deddfwriaeth yr UE

Rheoliad y Comisiwn (CE) Rhif 2870/2000 ar 19 Rhagfyr 2000 sy'n nodi dulliau cyfeirio Cymunedol ar gyfer dadansoddi diodydd gwirodol.

Rheoliad (EC) Rhif 110/2008 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 15 Ionawr 2008.

Rheoliad (EU) Rhif 1151/2012 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 21 Tachwedd 2012.

Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) Rhif 716/2013 ar 25 Gorffennaf 2013 sy'n gosod rheolau ar gyfer cymhwyso Rheoliad (EC) Rhif 110/2008 Senedd Ewrop a'r Cyngor.

Rheoliad (EU) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 17 Rhagfyr 2013.

Rheoliad (EU) Rhif 251/2014 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 26 Chwefror 2014.

Rheoliad Dirprwyedig y Comisiwn (UE) Rhif 664/2014 ar 18 Rhagfyr 2013 sy'n ategu Rheoliad (EU) Rhif 1151/2012 Senedd Ewrop a'r Cyngor

Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) Rhif 668/2014 ar 13 Mehefin 2014 sy'n gosod rheolau ar gyfer cymhwyso Rheoliad (UE) Rhif 1151/2012 Senedd Ewrop a'r Cyngor.

Rheoliad Dirprwyedig y Comisiwn (UE) 2018/273 ar 11 Rhagfyr 2017 sy'n ategu Rheoliad (UE) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor

Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (UE) 2018/274 ar 11 Rhagfyr 2017 sy'n gosod rheolau ar gyfer cymhwyso Rheoliad (UE) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor

Rheoliad Dirprwyedig y Comisiwn (UE) 2019/33 ar 17 Hydref 2018 sy'n ategu Rheoliad (UE) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor

Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (UE) 2019/34 ar 17 Hydref 2018 sy'n gosod rheolau ar gyfer cymhwyso Rheoliad (EU) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor

Rheoliad (UE) 2019/787 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 17 Ebrill 2019.

Rheoliad Dirprwyedig y Comisiwn (UE) 2019/934 ar 12 Mawrth 2019 sy'n ategu Rheoliad (UE) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor

Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2019/935 ar 16 Ebrill 2019 sy'n gosod rheolau ar gyfer cymhwyso Rheoliad (UE) Rhif 1308/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor

Rheoliad (UE) 2019/1753 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 23 Hydref 2019

Rheoliad Gweithredu'r Comisiwn (EU) 2020/198 sy'n gosod rheolau ar gyfer cymhwyso Rheoliad (UE) Rhif 251/2014 Senedd Ewrop a'r Cyngor

Unrhyw effaith y gall yr offeryn statudol ei chael ar gymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad a/neu gymhwysedd gweithredol Gweinidogion Cymru

Mae swyddogion Llywodraeth Cymru o'r farn bod Rheoliadau 2020 yn cynnwys darpariaethau sy'n rhoi swyddogaethau i'r Ysgrifennydd Gwladol mewn meysydd sydd o fewn cwmpas cymhwysedd deddfwriaethol y Senedd. Bydd swyddogaethau a roddir i'r Ysgrifennydd Gwladol yn ddilyffethair yn gyfystyr â swyddogaethau un o Weinidogion y

Goron at ddibenion paragraff 11(2) o Atodlen 7B i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 ('GoWA'), sy'n cyfyngu ar gymhwysedd deddfwriaethol y Senedd i ddileu neu addasu swyddogaethau o'r fath heb ymgynghori â gweinidog perthnasol llywodraeth y DU.

Mae Rheoliadau 2020 hefyd yn cynnwys darpariaeth sy'n galluogi swyddogaethau a roddir i Weinidogion Cymru i fod yn arferadwy gan yr Ysgrifennydd Gwladol o ran Cymru gyda chydysyniad Gweinidogion Cymru. At hynny, rhoddir rhai swyddogaethau i'r Ysgrifennydd Gwladol yn unig, ond maent yn arferadwy o ran Cymru dim ond gyda chydysyniad Gweinidogion Cymru. Mae gan swyddogaethau botensial i gynnwys y gofynion cydsyniad yn Atodlen 7B i Ddeddf Llywodraeth Cymru ac felly gallant gyfyngu o bosibl ar gymhwysedd y Senedd yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn cynnal trafodaethau gyda Swyddfa Ysgrifennydd Gwladol Cymru mewn perthynas â Gorchymyn o dan adran 109 o Ddeddf Llywodraeth Cymru i ddiwygio Atodlen 7B er mwyn negyddu'r cyfyngiad posibl ar gymhwysedd y Senedd yn y dyfodol.

Diben y diwygiadau

Mae Rheoliadau 2020 yn darparu ar gyfer gweinyddu a gorfodi dynodiadau daearyddol y DU yn ddomestig, a fydd yn darparu diogelwch cyfreithiol rhag dynwared pob cynnyrch a gydnabyddir gan y cynlluniau. Mae'r offeryn hwn hefyd yn creu rheoliadau gweithredol y DU i weinyddu a gorfodi safonau'r sector gwin a diodydd gwirodol ar ddiffiniad, disgrifiad, cyflwyniad a labelu.

Mae Rheoliadau 2020 hefyd yn cydgrynhoi (gyda diwygiad) yr offerynnau canlynol y mae Gweinidogion Cymru wedi cydsynio iddynt yn flaenorol:

- Ail-wneud darpariaeth (gyda diwygiadau) a gynhwysir yn wreiddiol yn Rheoliadau Cynhyrchion Amaethyddol, Bwyd a Diod (Diwygio etc.) (Ymadael â'r UE) 2019 a osodwyd yn flaenorol gerbron Senedd y DU fel offeryn "gwneud cadarnhaol" brys. Gwnaed yr offeryn hwnnw a'i osod ar 14 Hydref 2019. Fodd bynnag, roedd angen cymeradwyo'r offeryn hwnnw drwy benderfyniad pob Tŷ Seneddol o fewn wyth diwrnod ar hugain gan ddechrau ar y diwrnod y gwnaed y Rheoliadau. Ni chafodd ei gymeradwyo gan y Senedd y DU o fewn y cyfnod hwnnw ac felly mae wedi peidio â chael effaith.
- Ail-wneud darpariaeth (gyda diwygiadau) a gynhwysir yn wreiddiol yn Rheoliadau Cynhyrchion Amaethyddol, Bwyd a Diod (Diwygio) (Ymadael â'r UE) 2019 a osodwyd yn flaenorol gerbron Senedd y DU fel offeryn "cadarnhaol" brys. Gwnaed yr offeryn hwnnw a'i osod ar 21 Hydref 2019. Fodd bynnag, roedd angen cymeradwyo'r offeryn hwnnw drwy benderfyniad pob Tŷ Seneddol o fewn wyth diwrnod ar hugain gan ddechrau ar y diwrnod y gwnaed y Rheoliadau. Ni chafodd ei gymeradwyo gan Senedd y DU o fewn y cyfnod hwnnw ac felly mae wedi peidio â chael effaith.

- Dirymu ac ail-wneud (gyda diwygiadau) elfennau o Reoliadau Bwyd a Ffermio (Diwygio) (Ymadael â'r UE) 2019, Rheoliadau'r Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (Diwygio) (Ymadael â'r UE) 2019 a Rheoliadau Bwyd a Diod, Meddyginiaethau a Gweddillion Milfeddygol (Diwygio etc.) (Ymadael â'r UE) 2019.

Dynodiadau Daearyddol (GIs)

Ar hyn o bryd mae Rheoliadau'r UE yn darparu ar gyfer cofrestru a diogelu GIs yn y DU. Maent yn cynnwys i) cynhyrchion amaethyddol a bwydydd ii) gwinoedd iii) diodydd gwirodol a iv) gwinoedd aromatig.

Mae un ar bymtheg o gynhyrchion bwyd o Gymru wedi'u cofrestru o dan y Cynllun Ewropeaidd, gan gynnwys cig oen PGI o Gymru a chig eidion PGI o Gymru. Mae GI yn wobwr bwysig gan ei bod yn cael ei hystyried yn arwydd o ansawdd a all roi mwy o fudd economaidd i gynhyrchwyr i'w cynnyrch. Mae'r cynlluniau'n diogelu'n gyfreithiol rhag dynwared ar gyfer arbenigeddau rhanbarthol a thraddodiadol, y gellir gwarantu eu dilysrwydd a'u tarddiad. Mae hyn yn rhoi sicrwydd i ddefnyddwyr bod cynhyrchion yn ddilys ac yn galluogi cynhyrchwyr i hyrwyddo a marchnata eu cynnyrch yn well.

Hefyd, mae rheoliadau'r UE wedi rheoli'r rheolau diffinio, disgrifio, cyflwyno a labelu ar gyfer diodydd gwirodol, yn ogystal â'r diffiniad, disgrifiad, cyflwyniad, labelu a rheolau oenolegol ar gyfer gwinoedd a gwinoedd aromatig.

Wrth i'r DU ymadael â'r UE, mae'n hanfodol bod rheolau ar waith i barhau â'r amddiffyniad a roddir i'r cynhyrchion hyn gan y Rheoliadau UE hyn. O dan Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018, caiff rheoliadau perthnasol yr UE eu trosi'n gyfraith y DU. Mae'r offeryn hwn yn diwygio'r rheoliadau hynny (a'r rheoliadau domestig presennol) ar gynlluniau GI a'r sectorau gwin a diodydd gwirodol. Bydd y diwygiadau a wneir gan yr offeryn hwn yn creu cynlluniau GI y DU sy'n gweithio, a rheoliadau y gellir eu gorfodi'n ddomestig yn y DU ar gyfer y sectorau gwin a diodydd gwirodol. Bydd hyn yn sicrhau bod y DU yn parhau i ddiogelu'r 86 o enwau cynnyrch o'r DU sydd wedi'u cofrestru fel GIs o dan gynlluniau'r UE ac yn parhau i gyflawni ei rhwymedigaethau o ran Sefydliad Masnach y Byd.

Mae'r diwygiadau a wneir gan yr offeryn hwn yn gwneud nifer o gywiriadau, er enghraifft:

- 1) Gweinyddir y cynlluniau GI fel cynlluniau'r DU, nid fel cynlluniau Ewropeaidd. Bydd pob cais gwybodaeth ddaearyddol yn mynd drwy un broses graffu a gwrthblaid yn y DU, yn hytrach na'r broses bresennol o ddau gam (bydd camau presennol yr Aelod-wladwriaethau a'r Comisiwn Ewropeaidd yn cael eu cyfuno'n un broses cynllun addasedig ar gyfer y DU);
- 2) Mae darpariaethau apelio yn cael eu cyflwyno o ganlyniad i'r ffaith bod y DU yn ymgymryd â chyfrifoldebau a swyddogaethau newydd, a oedd gynt yn perthyn i'r UE. Mae'r rhain yn caniatáu i'r rhai sydd â buddiant dilys apelio i Dribiwnlys yr

Haen Gyntaf lle maent yn anghytuno â phenderfyniadau a wneir wrth weinyddu'r cynllun;a

- 3) Mae'r offeryn yn paratoi'r ffordd ar gyfer creu a defnyddio logos GI newydd y DU, gan gynnwys caniatáu tair blynedd i GIs bwyd-amaeth presennol y DU gydymffurfio â'r gofyniad i ddefnyddio logo newydd y DU wrth fasnachu ym marchnad y DU.

Mae'r Rheoliadau a'r Memorandwm Esboniadol cysylltiedig, sy'n nodi effaith y diwygiadau, ar gael yma:

<https://www.legislation.gov.uk/ukdsi/2020/9780348214109>

Cydsyniad

Rhodddwyd caniatâd i Lywodraeth y DU wneud y cywiriadau hyn o ran ac ar ran Cymru am resymau'n ymwneud ag effeithlonrwydd, hwylustod ac oherwydd natur dechnegol y diwygiadau. Nid oes unrhyw wahaniaeth mewn polisi ar ôl ystyried y diwygiadau arfaethedig yn llawn ac yn ofalus, asesu'r cyfarwyddiadau polisi a dadansoddiad cyfreithiol o'r drafftio. Nod y diwygiadau hyn yw sicrhau bod y llyfr statud yn parhau i fod yn weithredol ar ddiwedd y Cyfnod Gweithredu.

Mewn perthynas â chynlluniau GI, mae gennym ddi-ddordeb mawr mewn sicrhau bod GIs Cymru yn cael eu diogelu ledled y DU (ac yn ddefnyddiol, drwy'r trafodaethau ar bartneriaeth yr UE yn y dyfodol). Mae offerynnau blaenorol sy'n cael eu cydgrynhai yn Rheoliadau 2020 wedi bod yn destun gohebiaeth barhaus rhwng Defra a Llywodraeth Cymru, gyda swyddogion Llywodraeth Cymru yn anghytuno â safbwynt Defra bod GIs yn ymwneud â materion a ddargedwir. Fodd bynnag, yn dilyn trafodaethau, cytunwyd y bydd gan Weinidogion Cymru rôl ystyrlon yn y trefniadau llywodraethu ar gyfer y cynllun GI.